

Расс

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 11 (10303) 1975 чылдың январь 14, пятница 1975 чылда үлээлэттигөөрт 2 көп.

ОНГУ БЕШ ЧЫЛДА ЧАРЫШТЫҢ ОНЗАГАЙ ЧҮҮЛҮ — АЖЫКТЫҢ ЧОРУКТУ БОЛГАШ ШЫНАРНЫ БЕДИДЕРИ

РЕСПУБЛИКАГА КАПИТАЛ ТУДУГ 1976 ЧЫЛДА

Оңгу беш чылдың баштайгы чылында Тываның даг-дугу болбаазырадыр В. И. Ленин атыг комбинатының ийги ээлчээ, 110 киловаттын «Юнион» подстанциясын, хары угда 10,4 муң тоннаны надалгазар минаралдыг чөмүшчидилге баазасын, 250 тоннаны надалгазар минералдыг чөмүшчидилге баазасын, 40 км аэропорту, 1200 олуттуг нинти билгил школарын, 620 олуттуг школа хузызы алтыр уруглар албан черлерин, хары угда 150 кижи наалып өлүр поликлиникин, дына хей баш кирер беда болгаш шээр малга каазааларны, суу-калма системаларын болгаш улус ажыл-агыйының өскө-саг чугула туудуларын ажылга киргерткен.

Он аңгыда өңдү металлургияны, тудуг материалдарын, эрт-сүт үлөтүрүүнү, харылаанын, көдөр ажил-агыйнын, културга амьдаргалдыг туудуларынга база дына хей кайттал салымшынар шүңдөөттөгөн. Оң бугу капитал салымшының нинти түнү өрткө чылып 99,3 миллион рубль болган. Капитал салымшының чыгып программасын дөңшөргө күөсеткен көш-ада чийн урестер болган тудуг организацияларында аңгыда дыка хей бугуларга черлери бо чугула көрүзүт талаалы-биле чыл планын күөсеткен шыдаары. Он түнделде республикага өрткө чылда ка-

маалым айтыр ажурлау. Културга амьдаргал черлериниң, школаларың болгаш уруглар албан черлериниң туудугуна тускайлап ашка-хөреңги араат доодур ажылат-тылаан. Чүге дээрге, № 18, № 20, № 741 көзүң чоруур мекенинчилерниң колониал-дар, «Сельхозтехника» септелге-тудуг эртелеви, «Сибир-техмонтаж» тудуг органи-зациялары боттарынын мур-нунда сакдингил соругдалары күөсеттин, дыка көжү-дүр турар.

Республикага капитал тудуг чуртталга туудууну чыл-дан чылга бөгү турары-ны чылыгазын чүдөт. Туудуг ажыдарынын мурнак ар-галарын, ажылды эртемге үндөдөлгө организациялар дына хей туудуг организациялар чептөө чоруду турары-на. Оң аңгыда туудуг ор-ганизацияларының болгаш түр-түс кижилериниң да ар-аында социалист чарышты чөгүрү негедденге чедир тургустуулап, мурнакчыларга материалдыг болгаш мораль-дыг ийриштинин чедир

үлөсөйүн, ону хөрең ки-рида четче ажылавын ту-дур. Оң бугу чуртталга куш-акжың бүдүрүттү-үнүн талааны билдүрүтү-үшкүндүгү туудуг ор-ганизацияларының пазыда ай-тылган даалам чүтлө 98,1 хуу болган.

Ажыл чорукту болгаш шынарның беш чылын ийги чылга эгелендир бээр каш-ла холуктар эрткен. Ын-чалда-да республиканың ка-питал туудууну байдалы эр-тең чылдан ылгабайн турар. Бир эвес илалдыг темп-биле ажылдар болза, чылдың баш-тайгы кварталының пазыг даалгаларынын күөсетилери берге. Ылчангаш нүс килөөр өвөс, хары-даа хүн билинин норма-тижериниң калчаар күөсетинин турарыг салы-ру, күш-ажылды организа-цияларын мурнак аргалары, муракчыларын дүң-жүлдүң негедденге чедир тургустуулап, мурнакчыларга материалдыг болгаш мораль-дыг ийриштинин чедир

АЖЫЛ-ИШ-БИЛЕ ХАРЫЛААР

Бай-Тайганың «Тээли» совхозун клурунга ажылчынар, инженер-техниктиг ажылдак-чылар, албан-хаакчылар өртенгиң, 8 шакта чыгып келген. Совет Эвилелиниң бүгү ажылчы чоннарына СЭКП Топ Комитетиниң чагазын байгоонунуң иргаа секретары Д. С. Данами-оол чыгыптаннарга таныштырган, районун ажыл-ишчилериниң кайып узурлап ажылчыларынче кол кичээлгиин угандырган. Совхозтун гидротехникти В. З. Очур-оол савал берген, СЭКП Топ Комитетиниң чагазын чуудулуунуң кызын, айыкпа чүдүдериң дөңшөрүп дөш бугу күштү салып ажыл-дарын чуулаан. Ылганга чагаай дүжүтү өстүрүп алыр дөш моон сонгаар ап чорудар хөмчөлөргө доктаган. Эки

шынарлыг үрезини белеткен алдырчыг, органиктиг болгаш минералдыг чөмүшчидилге шөлдөргө төгеричке, сугаттыг черлерин эки ажылдарынче кичээлгиин салып, бо талааны-биле ажылды өкчи-дериң ол айтыкан.

Техниканы эки шынарлыг септелгенин кадри-ларын четхири-биле белет-кэрин чагаада чугулаан айтыкан. Орта үндөзүлөш, моон сонгаар ап чорудар хөмчөлөргө органиктиг кол инженер М. И. Нуржүт чу-гаалаан. Техника септелгенин февраль 23-кө чедир доора-нын, чаксы хөвү ажылдары-нын үезинде механикаторлар-нын чийи эелчег-биле ажылда-арын чедир алыр хөмчөлөргө ап турарын ол дынаткан. СЭКП ТП-ның чагазы-биле

танышкан ажыл-ишчилер ону чуудулуунуң дөңшөрүп, мында айтыкан хөмчөлөгөри күөседир дөш кызымак ажылдарын хуэзөнгөнер.

СЭКП ТП-ның чагазын «Тээли» совхозун Эр-Хавак сүт-баран фермасының кол-лективине партизы райкомунун хөреңженер ортузуңга ажыл чорудар килдизинин эр-тегелчиң. С. С. Очур таныш-тырган.

Ферманын суанчылары, илек каларчылары чагаада айтыкан чуудуларын чууду-луунуң дөңшөрүп, мады калып худулатпас дөш бугу хөм-чөлөгөри ап, эки ажылдарын хуэзөнгө алган.

М. ХОНО-ООЛ.

СЕПТЕЛГЕНИҢ БЕДИК ШЫНАРЫ ДЭЭШ

Колхозчуларга, совхозтар ажылчыларына, механикаторларга, эртемденерге, көдөр ажыл-агый специалистер-инге, үлөтүрүүчү көдөргө ма-териал-техниктиг чүдүдериң кылып турар ажылдакчыларынга СЭКП Топ Комитетиниң чагазында Чоксы тармактагы машиналарын белеткөөрүнүн хүн бүрү планларын ажылдап кылатан, септелге ажылдарын белеткөөрү болдурууну хандыларынын чугулаан кемелдөө. Бистин республи-канын «Сельхозтехника» кат-тыкшыкшынын ажылчы-нары, инженер-техниктиг ажылдакчылары ТК-ның ча-

газын танышыан, ону бот-тарынын ажылдың програм-маны кылдыр хуэзөп алганар. Бо чагаа дээрге, партия болгаш чаактык көдөр ажыл-агый бү-дүрүдүгүн улам хөжүдөр дугайында доктаамак сакын салымшыканын илерелди. Он беш чылды ийги чы-лынын чакы тармагына машина-техниканы белеткөөр талааны-биле бистин мурну-вуста улуг соругта салдыган.

Бо чугула кампанияны эге-рээрин чедир 1762 трактор, 940 чүткө автомобилери, 1406 андазын, 1537 селжак болган өскө-даа чепсек-хөрең-гелдер белеткин шүтүмүнү чыккааттыган турар ажурлау. Бо ажылды чадаанжыларын болгаш турарчыларын кыл-дынын баулар бугу респу-бликага улам шылыкын бол-ган шынарлыг чорудары партия Топ Комитетиниң ча-

газына төлөпчү харын бо-лур.

Республиканың колхозтары болгаш совхозтары бо чылдын көдөр ажыл-агыйыны дыка хей техниканы алып. Оларын хуэзөп алган, «Сельхоз-техника» мастерскаялары ан-ташын, чыгыкчыларын чедир-рин организаастар деп турар бис. Чүте дээрге, мурнуку чылдарыда ажыл-агыйлар бот-тары машина-техниканы ап,

Кыштаглаашкын — шалыпчы фронт

Барынан-Хемчик районунун малчыларында чымыптыг иш, кыштын шалыпчы-биле оодоашкыннын маалымдык-биле агууланган. Кайда-даа малчын бүтүрүлүн колдоонга каш хурагалар хүн бүрү немелди турар.

Районун малчылары мал оодоашкыннында бугу тала-биле байл өскө белеткенде, өрткөч чыдырың түндөзүндө дөңшөрүп, хөмчөлөгөриң ажылдап кылган дөң күөсө өлөңдөрү. Мал чөмүшчү кы-зын тыйып бо чылды ажыр күөсеткени-биле ам кышта-лар оод-биле бүрү хөдөр-

тулган. Маады чыгы бо-лгонда база эки болган. Ын-чангаш төрөп хойларынч хурагаларын улуг, шырак, нөлөр сүткүр доорун турар.

Районун доорисээрине бо чымып улуг хар чаап, кыш өрте дүшкөн. Ам оок хүнөө, гураажок, малчылар бо бугу бөдөрлерин ажыл өрткө дөңшөрүшкүндөгү ажылдап турарлар.

Нинтиг-биле районга бо чылдын 28917 баш ошкү, хой ооддар ажурлау. Январың баштайгы он хонугула 3500 хой төрөп, оң хурагаларын

шүтүп өчкө-менди эддигил. Хой оодоашкыны «Барлык», «Шекээр» совхозтарда тү-дүктөгөн.

Кыштаглаашкынын эртин турар байдалы «Хемчик» сов-хозта, «Шекээр» совхозтуң Биче-Тей салбырында бугу агыйнын удуртуктары бугу элчээлгенин мал кыштаглааш-кыныгаче угал, малчылар ортузуңга организаастарың ажылдарын күөстөгөн. Мында көдөр бургуң тускай специалистер, активчилерге, агыткытарларга бызым-лаан. Олар быжыгатынган колданылары бармы, пра-ктик дузаларын чедирди тур-дарлар.

Баштайгы хурагаларын «Шекээр» совхозтун мурнак-чы хойчулары Оорук Күр-чүг, Оорук Чаптал-оол, Моңгуш Мыңчаа, Моңгуш Маадыр-оол, Саяз Доор-оол олар алган. Оларынч колданы-ларында оң-менди чорутуу турар.

Районун малчылары Кавөс Областиң малчыларының кыйылары база СЭКП ТК-ның бүгү совет улуска ча-газын ханымы-биле танышын көргөн, орта жерин мындыр боттарынын баштайгы алган социалист хуэзөзүлөгөриң аде коруу, чаа бедиктөөн хуэ-зөзүлөгөри аңгедан. «Бар-лык» совхозун Хөндөлгө сал-

өптөгү турда, четкестер хой турар. Он улумдигиң тех-ника дүрөгү урелер, анаа бу-лар чоруктар тургустуулар бол-ган.

СЭКП Топ Комитетиниң ча-газында айтыкан соругдалар-нын күөседир — Тыва АССР-ниң көдөр ажыл-ишчилериниң бүгү чедикшиктеринин үндө-ли болур.

Д. ШОМАТ, республиканың «Сельхоз-техника» каттыкшыкшынын даргазының оралак-чызы.

Х. МОНГУШ.

БЕДИТКЕН ХҮЛЭЭЛГЕЛЕР

Баштайгы хурагаларын «Шекээр» совхозтун мурнак-чы хойчулары Оорук Күр-чүг, Оорук Чаптал-оол, Моңгуш Мыңчаа, Моңгуш Маадыр-оол, Саяз Доор-оол олар алган. Оларынч колданы-ларында оң-менди чорутуу турар.

Районун малчылары Кавөс Областиң малчыларының кыйылары база СЭКП ТК-ның бүгү совет улуска ча-газын ханымы-биле танышын көргөн, орта жерин мындыр боттарынын баштайгы алган социалист хуэзөзүлөгөриң аде коруу, чаа бедиктөөн хуэ-зөзүлөгөри аңгедан. «Бар-лык» совхозун Хөндөлгө сал-

Л. И. Брежневтин А. Форлани-биле беседазы

Совет Эвилелинде албаның аян-чоруун кылды чоруур Италияны даштык хөреңгер министри А. Форланиниң СЭКП ТП-ның Чыгыш секретары Л. И. Брежнев январь 12-де Кремльге хүлөп алган.

Л. И. Брежнев биле А. Форланиниң арынга ажил-ишчи, найырлачы бүдүшүгү беседа болган. Беседага СЭКП ТП-ның Политбюро кеңижиг, ССРЭ-ниң даштык хөреңгер министри А. А. Громыно киришкен.

Совет Эвилелиниң тайбыңга ынакшылдынын, ССРЭ-ниң ядролуу дайыны чыла-дырыңче, чепсенти эңдере бүдүрерин сонса-дырыңче, чепсенти дүжүрөгү талазы-биле тааргай хөмчөлөгөри боттандырыңче, делегейниң дүжүкүлүгү чорунуң чызыр-лышыкынын улам бурунгаарлардыңче уг-ландыр кылган чокта чаагы эгелзэжики-нериниң боттуг ажур-дузалыны Л. И. Брежнев озонап көрдөгөн. Экономиканы улам ыңгай көдүрер, совет улусун чагай чоруну бестер сорулга-биле СЭКП-ниң болгаш Совет чорунуң чорудуу турар улуг, тургузукчу ажылының дугайын Л. И. Брежнев дыңаткан.

ССРЭ биле Италияны аразында харыл-зааларың амыг байдалың болгаш пер-спективаларың дугайында санал-оонал сөлчүгүлөгөриң үезинде ялзы-буру тала-ларга кайзыңга-даа амыгыг кады ажыл-дамылганы калбартыг болгаш, совет болгаш итали улустарын аразында найырлады быжыгалаарыңа ийи чурттуң чүтүкүлүң бадьтыгаан. Кайы-даа талааның сонуурап турары делегейниң улуг айтыгыларын база чугааламың көргөн.

Италияга албаның аян-чоруун кылган баар дугайында Л. И. Брежнев кылган чалгаланы А. Форлани Италияның Президенти Дж. Леоненци болгаш Министрлер Чөвүлелиниң даргазы Дж. Андрагетиниң өмүзүндөң База катан бадьтыккан. Ол аян-чорутун ийи талаарга эптиг хууса-ларын дугурмун сорулга-биле харыл-зааларын уламчылаларын дугургушкан.

Беседа ССРЭ-ниң Италияга элчини Н. С. Рыжов, Италияның ССРЭ-де элчини З. Аклауд болгаш Италияның ДХМ кол секретары Р. Манцини киришкенен.

(СЗТА).

СЫЛДЫСТАР ОРУУНУҢ БАШТАЙГЫ АЖЫДЫКЧЫЗЫ

★ ЭРТЕМ СЕССИЯЗЫ АЖЫТТЫҢАҢ ★

Совет кижилер космонавти-канын практиктиг үндөс-лек-чиги, баштайгы ракет-космос системаларын, Чериян кы-лымал спутниктерин болгаш космос корабилеринин кол конструкторун төрүтүгүн хуэзүлөп бээр 70 чылын дем-делеп эрткен. Оң корабил-дерин болгаш спутниктерин ужуушкуну-биле бистин чүрүмүс делегей космонавти-каныг ширтиптөгү салым-кыны кирген. Академик С. П. Королевтин ады-биле бугу чорунун эртемниң бол-гаш техникасынын ийи улуг чаалап алышканынын бирозон болгаш космос деле-гейин дүңшүрүлгөниң шин-жөөдүн алырын үезиң амык-каны кезээ-мөңгөзө холаш-кан.

чугаалаан. Космосту ракетта удурунун баштайгы школары оу тургускан, чаа ракеталар-нын хөвдөрүнүн ажылдап кыл-дып тура космос дөңшөөрүн чедикшикчи-биле уламчыл-турар инженерлерин болгаш техниктерин дайчыг кол-лективин ол кичизиктин.

Шылгаргай эртемдең бол-ган талантлыг органиктик, космонавтыларын элчи-кы-чызы чоран академик С. П. Королевтин дугайында сак-тыкшыкчыларын ССРЭ-нин Эр-темир академиясының Президенти академик А. П. Алексан-дров дөңшөгөн. Иңдыг эртемденерин азы-биле деле-гейин дүңшүрүлгөниң төгү-зүңгө аңгыдагы амыкшы-нар болгаш чедикшикчи-нер кирген.

Практиктик космонавти-канын эгелзэчиңин амыра-лың болгаш эртем талазы-биле ажыл-чорудулаанын дугайында илеткелгиңе акаде-мик А. Ю. Ивашкин болгаш дугайындагы организмниң кай-гычтыгын салым-казынын, ширчөкчүлүкү болгаш инже-нерин онзагай таланттын болуңда каттыгырып алган эртемдең кылдыр тозаларып.

(СЗТА-ның көрр.).

Эртем сессиязы үш хүн үргүдүлөөр. Анаа болуңун чөдөри чыл болганын бо чы-лын дөңшөргө өрткөрер совет космонавтыканын хөжүдөлгө-нин кол түндөктерин дугайы-нда илеткелгиңе амыраар. Келер үзе космос делегейин дүңшүрүлгөниң азын-бүрү эртем болгаш инженерин чугаалаар.

(СЗТА-ның көрр.).

ЫРАККЫ ЧООН ЧҮКТҮҢ ЧААРТЫНГАН ЧЕРЛЕРИНДЕ

Ыраккы Чоон чүктүң экин-орттун шык райондарында күр-чүртен темпелер-биле чоруп турар. Оң зонамын мелиораци фондуу көчүтүгү улуг. Мыңа кургалдыр чорудар сөөк муз-лук черлер бар. Кол ажыл-дарыны амыг үезе Амур, Усу-рич, Бикин, Раздольная хөм-чө-рюн баскыңында, Ханка хөв-лүк чылында ортулаашта бол-ган Берган ортулаашта чө-рү-да берген.

Ам беэин чураттыңан чер-лериниң шөдү 800 гектар бу-да берген. Ханка чоңугун ортулаашында улуг ажылды чоруткан. Оң чер биле Россия Федерацияның рис өстүрер улуг чаа району болу бээр. Приморьениң болгаш При-мурьениң байлак дүжүктүр шынааларында кургалач чө-рү-сү муң гектар черлерин ажылаашта кийгөр. Оң деви-зацияны сонгу районды бо-лур Камчатка болгаш Камчат-када мелиораци ажылдарын калбартып чоруткан.

Көдөр ажыл-агыйынын амы-лаа черлерин ажилдер тала-зы-биле амыг беш чылда мели-ораторлар улуг хөмчөлөгөриң ажылдарын кылган чорудар. Олар барык-ла чар-чык мизалын болгаш чер-чин кургалдыр чөдөр сугтарар. Оң чорук Приморье болгаш Хабаров крайларга, Амур облуска, Сахалинге бол-ган Камчаткага чаа 29 спе-циализацияланган улуг сов-хозтарын тургузар болгаш 1980 чылга чедир Ыраккы Чоон чүккө рис, соя, карто-фель, वोгаз, сүт болгаш эвг-бүдүрү-дөөнүн элзон улгатты-рар арганы бээр.

И. ПАЛТОВ, СЗТА-ның көрр. Владивосток.

ПЛАНЫН АЖЫРГАН

Онгу беш чылды баштайгы чылында планын овалдал-дык болгаш социалист ху-дөзүлөгөри Бармын-Хемчиктин районо колданыч чедикши-күгү күөсеткөн, кыйылыг 1977 чылда бедик соруктуг амы-ладан берилген. Колданыч эр-тең чылда 1253 муң рубль-баран садар планын 100,3 хуу күөсеткен, паянды ажыр 32 муң рубльдык барамын саткан. Оң үлгүдө өрткөч-чөдөр садар барамын күөсеткени боттарыныч

төп садар барамын күөсет-кени планын, бистин чөмүш-чүлүгү болгаш боттарыныч бү-дүрүп продукцияның планын зракта ажыр күөсеткени. Баран сарылгаанын паяны 1975 чылга дөңшөөргө 4,1 хуу өскөн.

Колданыч 36 саядыг тың-чаларыны 32-иң чылаа бызым-ла ажыр күөсеткен. Районун ба-раан саарылгалың планын күөсеткени боттарыныч

(Бистик көрр.).

Эртем сессиязы үш хүн үргүдүлөөр. Анаа болуңун чөдөри чыл болганын бо чы-лын дөңшөргө өрткөрер совет космонавтыканын хөжүдөлгө-нин кол түндөктерин дугайы-нда илеткелгиңе амыраар. Келер үзе космос делегейин дүңшүрүлгөниң азын-бүрү эртем болгаш инженерин чугаалаар.

(СЗТА-ның көрр.).

Ивашкин болгаш дугайындагы организмниң кай-гычтыгын салым-казынын, ширчөкчүлүкү болгаш инже-нерин онзагай таланттын болуңда каттыгырып алган эртемдең кылдыр тозаларып.

(СЗТА-ның көрр.).

ЧАРЫШ-ЧОГААДЫКЧЫ КҮШ

1977

Январь

№ 1 (37)

Социалистик чарыш экраны

ЧАА Секретарьга сөс КҮШ-БИЛЕ

СЭКП-нин XXV съездинин шийтүүлөрү, оң идеялары Тыванын даг-дугу бола...

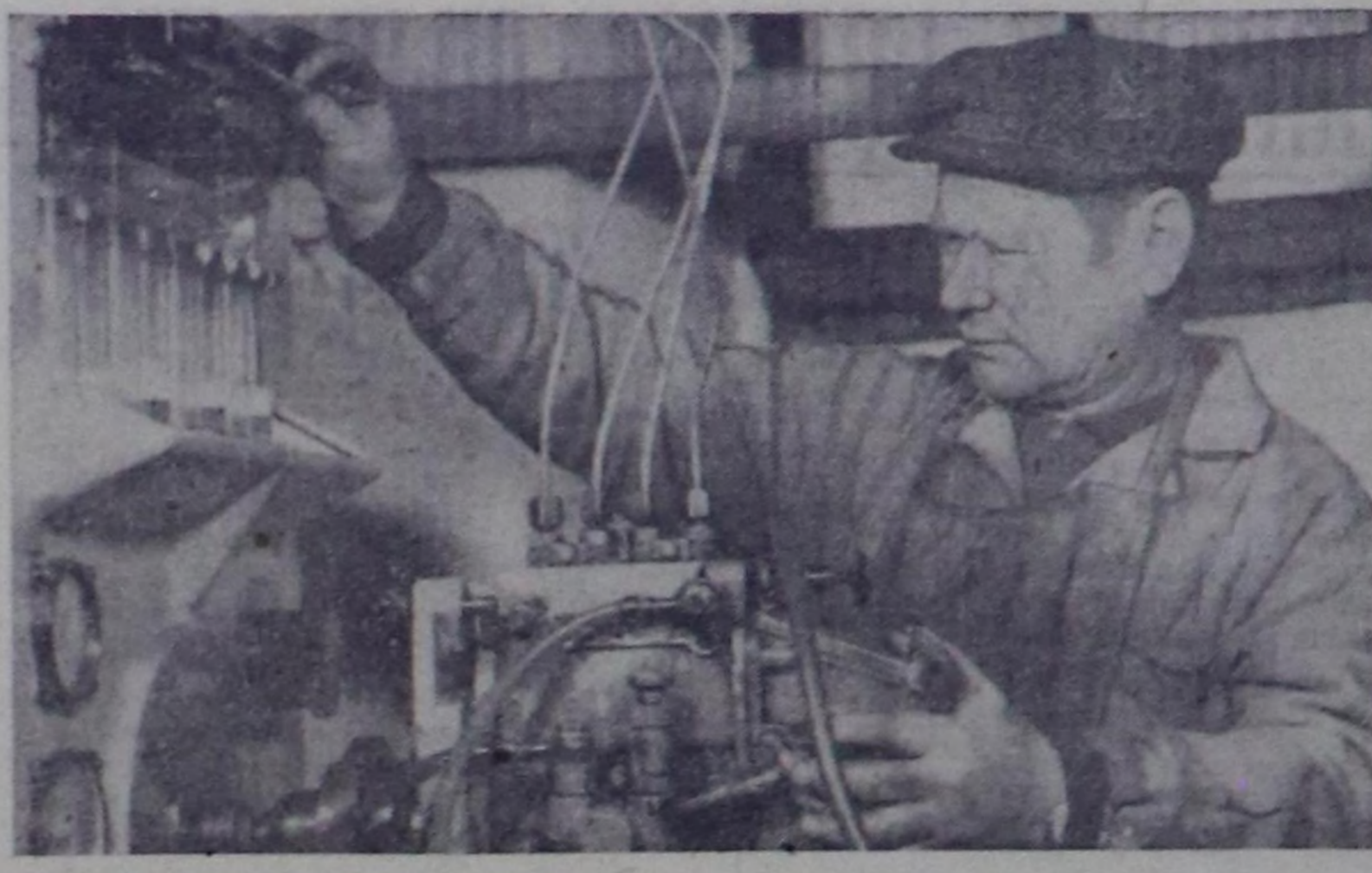
Баазырадыр фабрикада кадрлар өөрчөлдүгө, идея-жашаа...

Ажылдың шынарына хамаарышкан айтырымдарда улуз четпестерин ам-даа...

СЭКП ТК-нын октябрь (1976 ч.) Пленумунун болгаш...

Ада-чурттуу Улуз дайымын кыркычкан Васильи Афанасьевич Белозеров...

Ам бо хүнерде ол сөптөгө кылыч турар. Оң улуз огу Васильи-машини-трактор мастерска...

В. АМЫРНЫҢ ФОТОСУ.

Мурнакчылар

Оңу беш чылдың баштайгы чылынның планның оонаалары...

- Коммунистик күш-ажыл дээш шимчээшкнде. Даг-дугунун 2 марказы күрүненин Шынар демдектиг. Кичээнгейни чаа сорулгаларже.

Ийги өлчөөн ажылталга шийреген болгай. Бо хүнерде бистиң коллектив оң төлөк...

Чүтө даг-дугунун талаан-биле эвес, харып өскө-даа адмиралга бүдүрүлгөн хом...

«Росводпромун» демыр-бетон кыдырлар заводунун коллективни социалистик чарыштын...

Комбинаттын коллективни мурнунда шийтүүлөсө чогуур айтырымдарга амгы үдө...

Оңу беш чылдың ийги чымыче кирип тура, комбинаттын болгаш фабрика...

Социалистик чарыша продукцияны шынары дош ажыл көд чөпкө турары...

Техел Малло, Ияла Кортево — заводтун эң дээр кыдырларын да р м болгаш хой-ниги...

ЧУРУКТА: (об-дагай таладан) мурнакчы кайнакчылар Т. Малло биле И. Кортево ажыл үзүндө.

МАЛЧЫН ЭШКЕ Шагаа, ийбир таварыштыр Чагаа-биле пазг байыр тугутум, эжим!

Улуз, биче хура-ларга Улуу-биле санал-оона база...

А. ЗАПЕВНИҢ ФОТОСУ.

Тилекчилер чугаалап тур ЭКИ МАГАДЫЛАЛ

Социалистик чарыш — кайдыр-даа бүдүрүлгө чөпкө чөпкөниң ажылдары...

турар. Чижээ, мен хуумда социалистик чарышка эки түнөөлөр дээш 1973 чылда...

ЧҮСТЕН ЧҮС ЧЭЭРБИ

Улуз-Хем районда «Найыра» совхозтун хойжулары СЭКП ТК-нын Чигине Секретары эл И. И. Брежневке...

хари беши холушкан өшкүдөр чүве. Ындыг боорга иштимде арай сестип турган мен...

ХОЖУДАШКЫНДАН УШТУНАР

Республиканың улутур бүдүрүлгөлеринин ажыл-ишчилери оңу беш чылдың баштайгы чылынның улутур бүдүрүшүнүнүң ийги хемчээлини 1975 чылдың...

- Олар мурнунда Кээ-Хем хөмүр-даш разрез Кызылдын дааранына фабриказы «Росводпромун» демыр-бетон кыдырлар заводу Автосептелге заводу ...А олар хожудаашкында Тыванын даг-дугу болбаазырадыр комбинаты Тураннын хлеб заводу Шуурмактын ыяш белеткээзү Шүүрманын ыяш белеткээзү Шүүрманын ыяш белеткээзү Шүүрманын ыяш белеткээзү

ХОЙ АЖЫЛЫ—ЧУГУЛА АДЫР

КЫШ—ШЫҢҒЫ ШЫЛГАДА

Улуг-Тем району «Күш-ажылың хосту» совхозтун ажыл-ишчилери нитинги малын кыштап хур ажырап дөөм улуг куениншикинги ажылап турар. Совхоз нитинги-биле кышка багай эвезелеткен.

Совхозтун үш салбырын 38 кодоннга 15400 баш хой, өмкү чорамча чок, хур кыштап турар. Мал чөмөт чөттири-биле белеткен болган кышталарга чедирген. Малдын чаш төлүн бүрүн камгалап аларында кол кичээлгейи угландырып, 60 ажыг сакманникти малчынарнын кыштагаларында үндүрүрү-биле белеткен.

Кыштагалардын малчынарга шыгын шыгалда чүбө төздө, ону ажыг эрте-ринге малдын бүртүгүн шуугуру, бигү талайгы ажылы негеттинер. Кыштагалар-кында үлгериле белеткенге, одар-бөл-чирин шын хуваан ап, хур, чагай кыштат турар малчынар бисте бар. Оларга А. Заныпазаны, М. Ыштак-оолду, С. Дон-факты хамаарыштырып болур. Он мал-чынарнын колларынды кыштагалары-кында таарымчалыг бүтү-ле чүдүлдү бар болганынан малчынарнын сагым-сетки-ли серге.

Нитинги-биле мал кыштагаларынын чамык эки таллар бар-даа болза, бо чугу-ла ажыла ам-даа четтестер бар. Чамык ийн-чалгыс малчынар ситен белет-

көр планын чедир күөсетпэн, кыпша-ларга белеткен ажылдары чөртү турда, анда киришпей баргылаан. Ол дөргө, чамык малчынарнын күзөнгөн ажылында ээ-хары-сылга чогууну херечян. Анда бир чи-жекти хамаарыштырып болур. Мыйыстыг тура мал каларым М. Дамбаанын ажаап турар казыралары арпш, чудай берген.

Малдың чаш төлүн ояча-менди ажаан алмынче угландып айтырыда бар чөт-тестерин дарый чайлар, малчынарнын аммырал хандырылганынче, хойжулар ортузунга политичесалыг ажылдын чо-руудагынычте улуг кичээлгейи салыры чугу-ла. Көөс областьта көдө ишчилерини мал ажылынын продуктуларын бүдүрерин болгаш курунече саарын көвүдөтөр тала-зы-биле СЭКП Топ Комитетинин Чынгине секретары Ш. Л. И. Брешневти чагал-ган болгаш ага харымы улуг соңуургал-биле таныжып, бо чылын кажангымындан ар-тыг ажылдап, ону беш чылдык ийги-ти чымында нитинини малын хур кыш ажы-рып, он чаш төлүн мели азырап, дору-труп, белик көргүзүлгөни чедир алар дөөм көдүрүшкүгүнү ажылап, бугу-ле бар күштү, аргаларын божө мөөнөзори не-геттенип турар.

Д. ШОЖУТМАА,
Т. ОЧУР-ООЛ.

ДЕЛЕГЕЙ бо Курннерде

ТАЙБЫҢ БОЛГАШ ДЕПШИЛГЕ ДЭЭШ

ДЕЛН. (СЭТА). «Ол узуг чурт-биле найырады бис он-за ужуз-дугаалыг деп көрүп турар бис. Индия Республика-биле политиктик болган эко-номиктик кыж калы акымдала-дыла—ол бистин доктаамал угландырышымыс. Тайбонга ымакшылдык индий дагыткы политиканы, мурунда туруп турар берге социал-экономик-тиг согуугааларын шийттир-лери дөөм ук чурттуг деп-шилгелит күмтерини эреш-шудургу демиселин совет ки-жилер сагым чочашкын-биле, ону турук эп-серткал каттыштырылганынча меде-лел-биле көрүп турар» деп, СЭКП ТР-нин Чынгине секретары Л. И. Брешневти СЭКП-ниң XXV съездинде чагал-ган ол сөстөрү-биле «Тай-бонга болгаш депшилге дөм-дөп ном ажыттыгы» турар. Ол помту Делити «Нав Юг Пабылер» дээр ном үндүрер чөрү парлап үндүргөн. Деле-гей бодушхунарынды хөг-жүдештине, тайбынны, айыл чок чорукту быжыгаларыга болгаш депшилгеге СЭКП-ниң XXV съездинин шийтирелери депшилгелит салдары-ның дугайында 600 миллион чонтуг Индияны көсүк күрү-не, профилел болгаш хой-нияти акымдакчыларынды, эртемдерини, парламента-рийлерини, журналистерини, бодууну асырагыларынды болгаш таарымчалыг чыгалаан чүдүлгөни ош чымылды номда килерген.

Ол чымылды оңаалап дем-делген турары болза: эвез со-

рулгазы — уаустарнын со-циал-экономиктиг хөгжүдеш-тири эрге-ажыктарыга биж-жит тайбынды болган чөт-тестти дүбүрерин чедир алы-ры, дөсөдөй дүвүдүрүгү чо-руктуу хосталышымын, национал хосталышын ший-тешкенин налбартыры болуу турар совет дагыткы полити-каның соогу чылдарга бүтү-ле чедилшинери СЭКП ТР-нин Чынгине секретары Л. И. Брешневтин ажал-чорудуга-ам-биле холбаанын. СЭКП-ниң XXV съездинин чүдүлгүгү деп көргөнн, тайбын болган делегейин кады асырадыкы-лаам дөөм, уаустарнын хост-талганы болгаш хамаарышас чо-руу дөөм улам ияйгыс де-миселдин бүгү программама сагдатын согуугааларын дүр-дөм болган бүрүнү-биле кү-

сөдирине уганды. Ол уг-ландышымын Совет Эвезелени-ниң чаа эгелеки саналдары делегейин уаустарнын он киниге Индияны улауу-чу-лаа бүтү-нияти чүдүлдү-рүшүгүнү болган дөткөм-чөсүн алган. Депшилгелит ча-рал алдышынын чурттуг дөөм дагыткы болган нитини реакциивид орадыжымын-нирига улур, бүрүн экино-миктиг хамаарышас чөрү дөөм индий уаустун демисел Совет Эвезелени-биле бижык найырады болган кады акымдакчыларын белдире-рин быжыгалары-биле үзү-төлүшкөн чок холбаан. Индияны демократтыг хой-ниятигын улуг соңуургал-биле угланды ол чымылди ном-нуң кол улгазымын.

Америк найырадында чурт-талы чонуну сагымын ка-зыралары уламчылдышын АКИ-тиң кыш бөрүдүгү амнатканы-биле алыра, эр-тен чыдап Вашингтонга чуртталгы чөтүгүн сагы 1970 чылда дөсөдөй 7,3 хууга ки-жи айрылган болган эм 702 муш кижи болган.

Индия чоруктуу кол амнат-галы болза асыл чок чөрү-чөс хостай транспортууну херек-чегеде барып чогу, кем-херек чүдүлдүр чөртүгүн хой-аммырал байдалынын үгүлү-чү басырал турары боур.

КОПЕНГАГЕН

Совету /40 чылдарын ий-тилдэ Данияга чөрүтүгүн де-мисел артын чыдап болган. 1976 чылда чаа чөрүтүгүн тур-галарын сагы 65 муш кижи бол-ган. Мурунда турган чыл-дымынд ол болза барык 10 хууга өвөш болган.

Болгар - журнал Л. И. Брешневтин ажал-чорудугазы-нын дугайында

СОФИЯ. (СЭТА). Тайбын-нын херээ, делегейини комму-нистик шийтешкенин чыгыс эвез быжыгаларынды тала-зы-биле СЭКП ТР-нин Чынгине секретары Л. И. Брешневти хой таламы ажал-чору-дугааны демделген турар муруну чүдүлдү БКП ТР-нин теоретиктиг органы «Ново вре-мя» журнал парлап үндүргөн.

Л. И. Брешнев болза «Кал-бак политиктик билгиин бол-гаш организацин салым-ча-ланын, үенин негелдерини мерген уганды-биле билги база чурттуг политиктик уг-ландышымын күш-ажылыг кичилерини хергелдеринге дүштүр зорулар мергелеш-тин демиселдерин бүтүлө ху-дуну көрөт ач-кыдарына, ан-ничи негелдерин дугактыг турар коммунистик чурттуг-чуларын мынд кайтамын-гы болуунче хамаарын турар» деп, журнал оңаалап дем-делген.

«Л. И. Брешнев болза элөө хой европейки чуртталгы чыгыс фашизмни бегилет хосталарыга болган ажалын дайынын күзүндө калат тур-гуларына киртиккен эвез, ха-рын социализмде дөк-кытшы-тырылганын амы үдөгү чурт таламы чөтөтешкенин чөт-тестти чорудугаанын ийе-кенин киртиккен болуу ту-рар» деп ол журнал демдел-ген.

Оппозицияның негелдери

МАДРИД. (СЭТА). Демок-раттыг оппозицияның бөдүк төлөөкчүлөрү-биле Испанияның ажалын даргаам Адолафо Суарес Гонсалесин баштайгы албан хуулууда ужуражышымын аңда бол-ган.

Ужуржышкынын, үш шап-кыр уруулугу болгаш бот-болуу калыңдыг байла-лында өрткөн. Калыңдыг кы-зыгарлашыктың чонка поли-тиктиг партияларын ажалы бөдүрүрү база политика тала-зы-биле бугу чорудаттыр-ганынын шунтугун келдери дөм ишкын, ишын ай-тырылганын талазы-биле бугу-ле оппозицияны партия-ларын сагал-ономия оппози-цияны төлөөкчүлери чөт-тестти даргаамга чугала-дып. Он ийи айттыгымын эне негелдери-биле болган шийтешкын-биле өөренип кө-рүп турар чүе, оларны шийтештирген үеде оппозиция-ның төлөөкчүлери чугалаан үзүлүшкенирин бол-гаш саналдарын барымдалап көргөн турар деп, Адолафо Суарес Гонсалес харылыгыга демделген дээрин парлап үн-дүгөн дүндүгүлдө демделген турар.

БЕИРУТ. (СЭТА). Ливан-ның муруну чүдүлгө «Чер ор-туу далайын өрткөн—Тир хооройда дүштүрүгү байла-алган кыш ийелде үргүлүлөп келген. Парламентарий дөткөм-дөкчүлөрүндө алыра, барымы үзөлдү христиан күштөрү биле палестин партизанынын арамыга чөтөткити сөгиркин алдышыныр элөө кыш чуртталгының хергерге болтуулан. Ливан-биле кызы-лаарга шериглерин мөөнөзөрли Израил советкайыт, далай өрткөн Тарни бүзүлгөрин болгаш барымы үзөлдүгү христи-ан күштөрүн палестин христи-ан күштөрүндө дөткөмчүлөрүгү бөрүнү-биле дөткөмчүлөрү үргүлүлдөшкөн туурар. Ливан өрткөнтөрүн чогулга далай дөсөдөй израил шериг ка-терлер дүв-хүн чок ажылди-

Делегейиниң хоойлуларына чөрүштур

Ливияны өшүк-чөгүлөтү ажал-чорудугаам алаан чө-рудөмн тайбын ажалы шийтешкенин талазы-биле алаан чөгүлөтүлгө хергелештирилген. Ливания муруну чүдүлгө дүш-күлүгү чөрүкү күштөрдүн билган баа барымы үзөлдүгү христиан күштөрүн ийе-кенин дөткөмчүлөрү, Израил код согууганын шийтештир-лешкен — эжелеттерген дөсөк-чөсөрлери хосталарын болган Палестинанын араб үзүлүгү турар суулар ший-тешкел эрелерин калдыр-ганды араб хой-ниятигүлү дөсөдөй израил төдүгүлөтүлгө чөтөткити ийе-кенин чөтөткити турар.

БАККА СУРАГЖААН РОЛЬДА

ИЗБО-ЛОК. (СЭТА). Чурт-туң хоойлу үндүрүр дөдөй орган кинигелерин шийтештир-лерин өмк. Каттыкшаң Шаттар делегейин хой-хой чурт-телериниң ийе-кенин калды-ра-биле чорудары үргүлүлдөшкөн. Даштыгы кургуштарын политикаларын «Каттыкшаң Шаттар» ажалды калдыр-ганды кара-даа чөтөткити, харын-даа Америкада ажалылай турар чөтөткити бөдөй херек кырыл-ды сактып аң болур» деп, «Нейшын» журнал бижээ. Чөт-тестти хуу фирмалар-даа, кү-рүчө департаменталар-даа, АКП-тиң Юстиция министр-стводун сайды турар. Журналдың сал-медэлери-

Делегейиниң хоойлуларына чөрүштур

базарыга өөрөлүп турар.

Пентагонун, Юстиция ми-нистерствонун болган курдө-партаментын каттыкшаң ча-алкың ийи-бүрү ведомстволарын беш чыл ийи-биле 12 муш кижи даштыгы полиция-ларына белеткен деп, «Нейшын» бижээ. Хуу калыңды-лар болуучу эжелетке бот-тарынын үзүлгөчүлери тур-гуза берген.

Болуучу алыс улгазы-биле алыра, Каттыкшаң Шаттарын «делегейиниң полициялары» дээр байдалда тургузуп ту-руп мынд политиканы эре-көсүрчө АКП-тиң чалаан «Нейшын» тунелде кы-гырган.

ЯДАРАЛ-ТУРЕГДЕЛ—ОЛАРНЫҢ САЛЫМ-ХУУЗУ

ТОКИО. (СЭТА). Ибаракы жөжүкүчү Нагаматто хоорой-нында дүңө кудумчуларга тай-нылганды чөрүп турган поли-цияны армы-базымын дүгү-үбейтер үнүп келген, ийе-кени элөө-сактар ийи армы-тууган, участокка эжелеткен.

Чукунда фермадан үш дарга ооролан алганмын шын деп олар ажал-биле чугалаан. «Калдык-бир ажал ты алмы-рына калдык-лаа идегеленис шагда-ла оскулдуган. Боду-руча болган өг-бүлөлөрүне ший-тер чүдүлгө чок, аыл-чө-мисе шагда-ла үзөлдөгү-дө, Т. Сэкиң биле М. Масу-бути шынны чугалаан.

Он соонда полиция ийе-кени кызыл турган, хоорай-кы кызылда калганын ка-зымчынын чөринде мөөнөзөрдө калган чамдырт буступ калган казанка барган. Демки херектештерин эл-дө-сактар ийе-кени калды-ларын болган уруугары кыж чурттар арка чок ол чөт-көзөдөк сымдаранын бер-ген ытканын. Аыл-чөм ки-жени келгендер армы-дору-каны ол кичилер харын көр-кышкы сонган чымгыры ийе-кениде орадыктыр—он ки-жики шунгаан чүвөн чүг-дө чыныс эри чорган. «Олар эрте-бурдугу шагың чөрдик кичилери мынак чурттал-ганды» деп он соонда кай-галан хараак полицияларынын бөрөөн чугалаан.

Ажал чок демги ийи эр ка-рге-бажылдан «эмере-чалак» тып алганда, оларнын өг-бү-лөлөрүнү түр турар чөт бе-лини тып бээр дөм эрге-чөгү-ргалар чадамын турар. Ийи-чалаккы ол кичилер келер үе чыртылгы болур деп бе? Олар кымы-даа херек чок-тур. Токиода Сашаимын болган Осакада Яйриниң бүтү чурт-ка «ат-сурагың» аларган кварталдарын чыжы-чөгү чыгыт казанкарында

МЕХИКО

Кыдыгалары-биле кады Мен-сиканы кайысчылдыгы чуртталгы чөну амы үеде 16 миллион кижи болган деп, Ста-листика эргелди диктанын Мехиконун чуртталгы чөну кү-дүгөн өздөш хой сагыны айттырганы тургуза кол-төн: чоңуң сырнын болган чурттар бөксөдөрүн улугу-биле чөдөшкөн, херобу транспортуну аер ажалы-күтүн чөдөшкөн, дөдөдүр туурар бойдуштун хирөөнү-кени болдуган.

Тускай эртемделерини са-гы турары-биле алыра, 1983 чылда чөдө Мехиконун чурт-талгы чөну 20 миллион кижи үеде бөр.

ЛОНДОН

Шериг таламы-биле чымы-рады ажалы чедир ажалы арзын бөр ужуругү хөмчөт-лери ап чорударында ойт-дөм алыс чөткөтүгү турунчу «Мориян» чөтөткити согуш ший-тешкел. Великобританияны дөсөкчөдөрү, бар ядроун чөтөткити курданырарын чөт-кылырын болган чөтөткити дү-дүр таламы-биле бугу-дөсө-тиг калдырышканын чымы-рамын ийе-кени дөткөмчүлөрү чаалтан солун негөн.

КАИР

Израиле удурамын турар араб чуртталгы дагыткы хө-мчөт министрлерини ийи хөмчү чөтөлдү хураы Саудод Аравияны найысчылдыгы доошуган. Ажал Сырияны, Египетти, Иорданияны, Сау-дий Аравияны, Кувейтни, Каттыкшаң Араб Эмиратта-рын, Катарын, Бахрейнни, а ол шапкын Палестинаны хосталарын организацинны төлөөкчүлери киртиккен.

Чукунда хуралдын кыжы-кышкер Израил-биле дөт демиселни турар чуртталгы сак-кыс дуадаланын көргүзө-рини айттырганын чугала-нын көргөн болган январь 15-те Каиро баа калат чыглар дугайында шийтешкен хуулоп алган.

НАЙРӨБ

Смиттин расказы бөр-чуртуу Габыбениң хосталга күштө-лөтү үдүр демиселде хоо-лен-дешчилерин калба-биле ажалыга турар деп, мынд үнүп турар «Санда нейшын солун бижээ». Амы үеде Родевия шериглеринде АКП-тиң Англиядан, ГФР-ден, Фра-нциядан, Канададан болган ба-рымы чүктү өскө-даа чурттал-гында хоолененин келер чүс-чүс хоолененин өлүгү-чүлөр бар деп, ол чүдө-дө айтырган.

Африканың хосталга күштө-лөтү үдүр хоолененин чөт-көтү-сү ажалыга калган-даа өш чүдөдө чөдирбеш келген. Сөгөренин чыгырчылары Англиядан дүштүгүнү үтү-сө болган даштыгы хоолен-денин чөтөткити дуузым-биле-даа боттарынын хөсөр артты-рып өш пидвалы эрге-чөгү-ргалар дөм хөдөткөн ийе-кенин чөсөкчүлөр болза өш деп, «Санда нейшын оңалап дем-делген».

(СЭТА).

ӨӨРҮНЧҮГ ТҮННӨЛ

Амнык малдын Александр Ошонун Ондар Чөө-Хеяктык районда баа бир дөдөй чөгүлүгүтүгү малчынарнын бирөөн бөпө сөдүгү чылдада илереп келген. Ондар «Сүт-Хөт» совхозтун Инкин салбырын бел-беткей ирээкы дөсөкчө бөлүр Шом-Шум-ла Ондар Калчыр-оолдун улдурамы № 2 өшкү бригадында ажалдан турар.

Александр Ондар совхозтун дүрөгүлө чөринге бөдүмү малын бөлүр күдөлдүн ийе-келет. 1969 чылдын күзүндө 360 баш эр ийилерини өг-бүдөткенин хөсөкчө бөдөй Чөчөйма Ондар-биле ийелде күдөлдүн алган, Шом-Шумула Ан-Шатта мели кыштаткан. Күзүн күрүнге дужаап турда бир башыга дыйр дедала 38 кг четкен. Ол чымын 1 баштан 600 грамм дүктү кыргып алган. Ондарнын оңаалаган ажалына кымызам өскөргөн, тускай эртемделер 1970 чылдын күзүндө-ле төрүтү өшкү кадарчыны алап сүмөлдөп эгелен. Ийи-чала-да Ондар үш чыл улаштыр сөгөкчөктер калары келген чыл сагында белик көргүзүлгөни чедир аң, ажалына улам мергенин орган.

1973 чылдын август айда хостун комму-нист, бригадир Ондар Калчыр-оол төрүтү өшкү кадарчин Александрга баа калат сүмөлдөп, ийиш үеде сакманчылар-биле болгаш чугула хергелдерде чардыга берсе дуулажырын алаан. Бөгөдөрүн ийе-кени калкып шийтешкел бөр, кылар аларды бис дээрин Ондар өг-бүдөткенин ийи-биле сүмөлдөшкөн.

Чөчөйма мурунда турган Сүт-Хөт рай-онуну колдонууну ортугалык сагалы-ны, область Советинин дөтөдөй чораш-кы билер болган, Ондар Калчыр-оол өш тө-рүтү өшкү кадарчынын өйталымын билген орган. Чөчөйма үр болмай-да, «кадарбын канчаар, шын-дыр» деп чөтөткөшкөн.

Эн баштай төрүтү 370 баш амнык өшкү-лөрүн Ондарга ийилер күдөлдүн алган. Кыш-таа баа-ла Ан-Шат, ол чымын сөгү үнү-жү өш, боттарынын күжү-биле 10 тоннамы белеткен алган турган. Ам алай чыгааы

МАЛЧЫН УКТУГ КАДАРЧЫ

Көк-оол билин көргө-ле, ала-нези хой кадарчыны, малдын болганын ол ам сак-тып, чугалап ора. «Хөл ийиң бүт чадыр баспас» дөниң, ала-нези кырын, ажалын дужаап, даштыкы деп баара, «Улуг-Хал» совхозтун амнык хойжуу Хактыг-оол Көк-оол ийиң дидиңи-биле өгбелерини коланын күдөлдүн алган, ажалың эгелер берген.

Он бөр ам беш чыл өрткөн. Ажы-биле чугалаарга, Көк-оол малчынын чымын, харымсалгыны ажал-ижин хө-рөк кырында шагда-ла билер турган бол-гандың, бергелешкенин чүгө аглар-болуштун айы-биле дөргөн башка, бол-баан. Бо ажалдан келген үеинде Хактыг-оол Ховалыгович Көк-оол чүе хойын-на 82-ден күзү хураган ап көрөөн, 197к тур-ган 1976 чылда төрүтү 100 хойлан 37к ху-раган алган, хураган алыр талазы-биле сов-хозтун хойжуларнын аразында соци-алистик чарыктын тиелектин болганы өөрүнүгү.

Совхозтун парткому, профилелдин ажал-чын комитетин ажал-агыл азыраларын тунелдерин үндүрүп тура, тийлектинин бүтү талазын өөренип көрү чачыл алар-ган. А хойжу Көк-оол кыжын боорга Ку-сун-Баарына кыштар, чайы боорга Элим-Баажыга келер. Салыр төүндүн

МАЛЧЫН УКТУГ КАДАРЧЫ

Көк-оол билин көргө-ле, ала-нези хой кадарчыны, малдын болганын ол ам сак-тып, чугалап ора. «Хөл ийиң бүт чадыр баспас» дөниң, ала-нези кырын, ажалын дужаап, даштыкы деп баара, «Улуг-Хал» совхозтун амнык хойжуу Хактыг-оол Көк-оол ийиң дидиңи-биле өгбелерини коланын күдөлдүн алган, ажалың эгелер берген.

Он бөр ам беш чыл өрткөн. Ажы-биле чугалаарга, Көк-оол малчынын чымын, харымсалгыны ажал-ижин хө-рөк кырында шагда-ла билер турган бол-гандың, бергелешкенин чүгө аглар-болуштун айы-биле дөргөн башка, бол-баан. Бо ажалдан келген үеинде Хактыг-оол Ховалыгович Көк-оол чүе хойын-на 82-ден күзү хураган ап көрөөн, 197к тур-ган 1976 чылда төрүтү 100 хойлан 37к ху-раган алган, хураган алыр талазы-биле сов-хозтун хойжуларнын аразында соци-алистик чарыктын тиелектин болганы өөрүнүгү.

Совхозтун парткому, профилелдин ажал-чын комитетин ажал-агыл азыраларын тунелдерин үндүрүп тура, тийлектинин бүтү талазын өөренип көрү чачыл алар-ган. А хойжу Көк-оол кыжын боорга Ку-сун-Баарына кыштар, чайы боорга Элим-Баажыга келер. Салыр төүндүн

МАЛЧЫН УКТУГ КАДАРЧЫ

Көк-оол билин көргө-ле, ала-нези хой кадарчыны, малдын болганын ол ам сак-тып, чугалап ора. «Хөл ийиң бүт чадыр баспас» дөниң, ала-нези кырын, ажалын дужаап, даштыкы деп баара, «Улуг-Хал» совхозтун амнык хойжуу Хактыг-оол Көк-оол ийиң дидиңи-биле өгбелерини коланын күдөлдүн алган, ажалың эгелер берген.

Он бөр ам беш чыл өрткөн. Ажы-биле чугалаарга, Көк-оол малчынын чымын, харымсалгыны ажал-ижин хө-рөк кырында шагда-ла билер турган бол-гандың, бергелешкенин чүгө аглар-болуштун айы-биле дөргөн башка, бол-баан. Бо ажалдан келген үеинде Хактыг-оол Ховалыгович Көк-оол чүе хойын-на 82-ден күзү хураган ап көрөөн, 197к тур-ган 1976 чылда төрүтү 100 хойлан 37к ху-раган алган, хураган алыр талазы-биле сов-хозтун хойжуларнын аразында соци-алистик чарыктын тиелектин болганы өөрүнүгү.

Совхозтун парткому, профилелдин ажал-чын комитетин ажал-агыл азыраларын тунелдерин үндүрүп тура, тийлектинин бүтү талазын өөренип көрү чачыл алар-ган. А хойжу Көк-оол кыжын боорга Ку-сун-Баарына кыштар, чайы боорга Элим-Баажыга келер. Салыр төүндүн

Политиктиг чылдактар-биле дорамчылаар чорукка уаур

Муң-муң башыларнын, юристерин, эмчилерин «политик-тиг ынамыштын» хынап, оларны ажалдан үндүрүп турар, депшилгелит хөвөнүгү кичилерин дорамчылаар чорукка уаур демисел ГФР-де улам-на калбарып турар.

«Мергежи»-биле ажалдарын хоруугаар» реакцияны чө-рунка уаур массалыг чысалап Штутгартта элзэн кыш шөк үргүлүлгөн. Баден-Вюртемберг чериниң элзэн хөй хөвөрларында болгаш үлөттүрүлүп төптеринде тургусан, «Мергежи»-биле ажалдарын хоруугаар чорун сөзөмүн» деп, хамааты эгелеш-кенин комитеттериниң кыйгыры-биле ук чыскалга беш муң ажыг кижи иришкен. Оларнын аразына ажылчынар болгаш албан-хаакчылар, интелегенциянын төлөөкчүлери, бажың элери амняктар бар турган.

ЧУРУНТА: хамаатыларнын институцияда айткан эргеле-рин кызыгалар чорукна мурунда фашистиг хорууга ал-гарлеринге хоруугаалып турганынын үзүлүшкөнү турары.

Политиктиг чылдактар-биле дорамчылаар чорукка уаур

Муң-муң башыларнын, юристерин, эмчилерин «политик-тиг ынамыштын» хынап, оларны ажалдан үндүрүп турар, депшилгелит хөвөнүгү кичилерин дорамчылаар чорукка уаур демисел ГФР-де улам-на калбарып турар.

«Мергежи»-биле ажалдарын хоруугаар» реакцияны чө-рунка уаур массалыг чысалап Штутгартта элзэн кыш шөк үргүлүлгөн. Баден-Вюртемберг чериниң элзэн хөй хөвөрларында болгаш үлөттүрүлүп төптеринде тургусан, «Мергежи»-биле ажалдарын хоруугаар чорун сөзөмүн» деп, хамааты эгелеш-кенин комитеттериниң кыйгыры-биле ук чыскалга беш муң ажыг кижи иришкен. Оларнын аразына ажылчынар болгаш албан-хаакчылар, интелегенциянын төлөөкчүлери, бажың элери амняктар бар турган.

ЧУРУНТА: хамаатыларнын институцияда айткан эргеле-рин кызыгалар чорукна мурунда фашистиг хорууга ал-гарлеринге хоруугаалып турганынын үзүлүшкөнү турары.

БИРГИ ЧЕРНИ ЭЭЛЭЭН

МЕРГЕЖИЛДИ чепип алып, амырдапта бодуну турду... Школадагы чыгармачылар өрүндө...

Вольксваген автомобиль заводунун «ВАЗ-2102» болгаш «ВАЗ-2103» дээр ийи автомобильине...

Бирги черни ээлээн тегери берге — дээп, од чугаагап төндүрүп...

ТЕРГИН СААЛДА

Казакстанда «Каменистый» дээр уисаалык мал заводуну саанчыны А. С. Плахино артын чылын республиканын саанчылары...

Шилмиз алган мергенчилдин чепи алдырылган болсо да Кызылдын кооператив уюмдарында...

Чыг бидиртпейн эрте берген. Күрүне шыгаладарын чедикчиликтерин дурбада...

ШЫНАР МАГАДЫЛАЛЫ

Белоруссиянын сүт-бараан фермаларында чаз чылдан эгелээш күш-ажылы болгаш продукциянын шынарын башкарынын компекстиг системаны күшүгү болдуруп чурткан...

БЕШ ЧЫЛ ЭРТКЕНДЕ

Чангыс класска он чыл кайы өрөгүрү солуна, а ону бооска сонда ийи-бүрү черлерге беш чыл ажалдаш...

Мендешкен доранага өр-бүрөөлү өтүп немешкен, ажил-ижинин, чер-куртун байлыгы дурамы алгырлык...

Союзгога комсомол комитетинин секретары В. О. Тежит кезжени айткан, чымганарга байыр чедирин, оларнын обиделиги чылда ажалына улам на...

ЛИТВА ССР. Клайпеданын улусу опера театры республикада эжеке суралып боу берген...

Номну — ынаныштыг холдарга

Бендери хоорайга болган ном дучулунунуң чыг шынары нам болуор В. И. Лепинин чогаалдарынын документа...

болуу эртти турар, он хой киринчилери революсту төөгүңүз база чуртгун, партиянын болган комсомолдун...

чымы, он удут угбазы кезп турар. Олар балкиминче чаа номнарым чыккын кыш турганар.

ААС - КЕЖИИНИН АК КУЖУ

... Волошка деп даг кемчигежиңиз ариңде бир байында Александр Иванович Петухова деп уишшиңдик каас чараш күштар чараш торенте кайтамалык азон...

А бисте — аас-кежиинин кужу. Ону хадмдан кылгыр. Кылар берге эвес: пий чута илштиң арзын даяннар-бизе тудуштуртуп каап...

Күш чаап кылгыр ус-шөвөр кижилерин сапа Архангельск областы элөөжөн: беш хире кижин бар. Эрте-бурунгу ус-шөвөр акымдын уламчылдыктары турар ужурап...

ШЫДЫРА

ЭРШИ РАЙОННУЧ «Чаа орук» колхозтун бири дээр шындар маргаладамы болган, аяа 14 шындараткы иршикен...

УЛУГ-ХЕМ РАЙОННУЧ «УТКА 25 чымы» совохоту Кызылра бажыныча шындара маргаладамы эртен, Орта 24 шындарача ойнап...

АГААР Буугу республикага биче буудулар, чамдык черагерге быскан хар чаар. Согу-барынын чук утананышымыз хаттын дүргөн секундасына 5-10 метр турат.

КАИ-НИН ДЫНАДЫ

Кызыл хоорукусоюнун ЦХК-ийн КАН-ын одал-ондук бодурубазынын болгаш хоорайга транспорт амалынын сагыла-турумуу бийлыктарынын талазы-бизе чамдык хемчөөлөрүн кылган чурткан.

Бүдүрүгө черлеринин чамдык удуртуп амалдарынын би-лиги турга-ла хамдык кезеңи-ни оларнын талазында хамдык сагылап кустидирерин бичир турар.

Эртен чылын болгудан авариларынын 355 хуузу чүгө ээрик чолаачыларыны буржуа-ага-биле болган. Кезик камга-ад министрестулунун авто-базасында согуру хындада чогуудан чогуу ийи аяа 2 шыныгы одал-ондук чолаачы-лыкты кылган.

БАЙДАЛ ЭКИЖИП ТУРЗА-ДАА...

Кавсов оларнын бургузу-биле хамыр-диа шыктыг орук айнады дук беш болбаан. Олар орутуп 162 километринге коллективтин арагалаш-чыларыга ээрик чораш туттурганар. Бо чолаачыларын марпурута болгаш ужурут харымсалгалык кижинин администрация томуйлавааны илерөөн.

Черде илчаш боу турар авариларынын хой кезин чолаачыларнын талазында орук шыкчөөнигинин дүрүмүрүн билбешиден болуп турар. Байдал мындык туруж, Пассажирлер АТБ-эинде саягыла-туруму кошкы, арага-ле сундурут ийи-чангыс чолаачылар баа бар. Чаа авто-бустарына Бакадан экип турда, Шинжалов, Ярослав, Азатов, Узланов болганар.

маарыштар кайдыг-даа кемчегерин албайн турар. Ук аямы-айгыга организастыг техникимум дужалдамы чангыс дешсете эркен. Он илчаш реще үнеринин мунурунда чолаачыларын 40-50 хире хуузу эмки шыңчы-лени эртиретип турар, а орук-чу чораш келген сонда, ону шууг чурташтып турар.

Адрес: КИДЕКС 667000. Редакциянын адреси.

РЕДАКЦИОНАРЫ: Редакторун 2-24-63, редакторун оралтымызын 2-35-24, 2-31-75, пропаганда класивтин 2-31-75, харымсалгалы секретарынын 2-23-54...

КОЛ КОНСТРУКТОР ДУГАЙЫНДА ФИЛЬМ. МОСКВА. (СЭТА-нын кол редакциясы И. Тимохина кор.) Кол конструктор практикагы үндешчилектин турттугун хуугунде бээр 70 чылда «Централфильм» кино-студияга совет кинофотографы-теринин тургусуна «Акademie С. П. Королев» деп чаз кино-ла көшөр деп кинофотодокументалер кирген.